

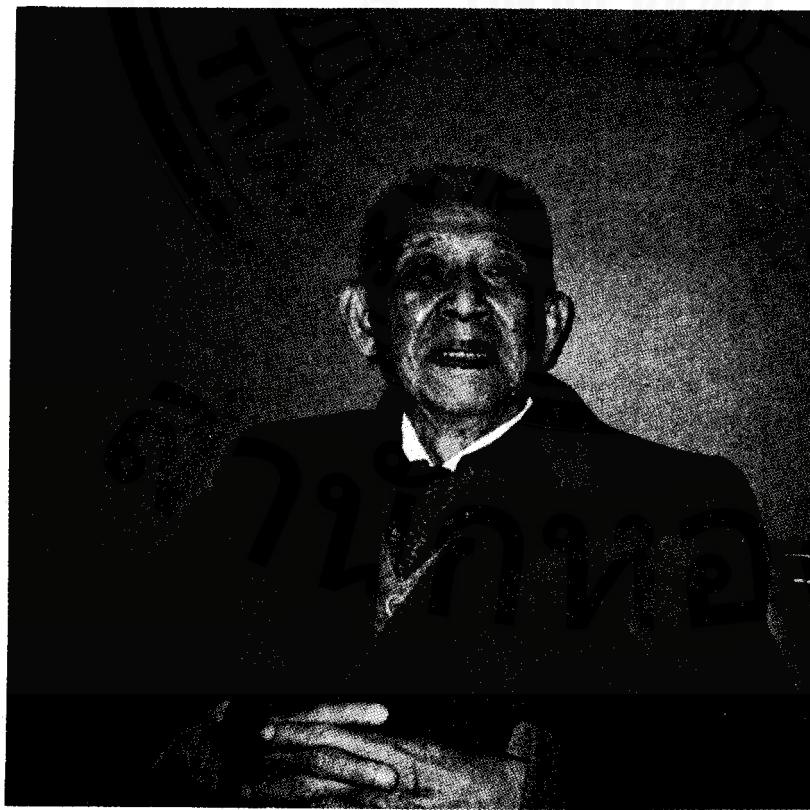
บันทึกฉบับ ๔ มีนาคม ๒๕๒๖

ของ นายปรีดี พนมยงค์
เรื่อง

ตอบคำถามบางประการ
ของนิสิตนักศึกษา

๑. เรื่องนายปรีดีรู้เมื่อใดว่า
พระปักเกล้าฯ จะพระราชทาน
ธรรมนูญการปกครองแผ่นดิน

(๑) อาจารย์ประวัติศาสตร์,
อาจารย์รัฐศาสตร์, อาจารย์กฎหมาย
รัฐธรรมนูญ, คงรู้แล้วหรือควรรู้จากหลัก
ฐานเอกสาร (authentic documents)
คือ บันทึกฉบับที่เจ้าพระยามหิดร ราช
เดชบริการเป็นผู้จัด พระราชนคราษฎร์ของ
พระบาทสมเด็จพระปักเกล้าฯ ที่พระ
ราชทานเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน
๒๔๗๙ แด่ผู้ที่รับสั่งให้เข้าเฝ้าที่รัง
สุโขทัย ๕ คน คือ พระยานโนปกรณ์,
พระยาศรีวิสาร, พระยาปรีชาชลยุทธ,
พระยาพหลฯ, หลวงประดิษฐ์มนูธรรม
บันทึกฉบับบันนั้นได้พิมพ์เปิดเผยแพร่
หลังพระปักเกล้าฯ สดำราชสมบัติ และ
ต่อมาท่านผู้หญิงคุณภี นาลาฤทธิ์ ทิศา
เจ้าพระยามหิดรฯ “ได้นำมาลงพิมพ์ใน
หนังสือชื่อ “เรื่องคนหาแผ่นดิน” และ
มีผู้อื่นได้ตีพิมพ์บันทึกนั้นเปิดเผยแพร่อีก
หลายราย ความในบันทึกนั้นมีความ
ตอนหนึ่งดังนี้

“แปลนที่ ๒ คือจะให้เสนอต่อ
มุรธาธาร (preside) เป็นประธานใน
ที่ประชุมเสนอต่อ พระองค์จะไม่ประทับ
ในที่ประชุม และขยายจำนวนกรรม
การลงคอมมิเตี้ย ทำหน้าที่อ่ายรัฐสภา
ได้ทรงเตรียมไว้ ๒ แปลโนย่างนี้ เอา
ติดพระองค์ไว้ทั้งห้องด้วย เพื่อจะทำ
(memo) บันทึกเสนอต่อสภา ครั้งใดข่าว
เรื่องนี้ก็ปรากฏว่าข้าไปอัก ที่จะนะ
รายฎทำไปไม่ทรงโกรกไว้และเห็นใจ
เพราจะไม่รู้เรื่องกัน”

ทั้งนี้เป็นหลักฐานแสดงว่าปรีดีฯ
มิได้รู้เรื่องที่จะพระราชทานธรรม-
นูญฯ ก่อนวันที่ 24 มิถุนายน ๒๕๑๕

(๒) ๑ วันภายหลังวันที่๒๕
มิถุนายน ๒๕๑๕ คือ ในวันที่ 25
เดือนนั้น พระบาทสมเด็จพระปรมเกล้าฯ
ได้พระราชทานพระราชหัตถเลขาถึงผู้
รักษาพระครองฝ่ายทหาร (พระยาพหลฯ,
พระยาทรงฯ, พระยาฤทธิฯ) มีความ
ดังต่อไปนี้

**“อันที่จริงการปักครองด้วยวิธีพระธรรม-
นูญการปักครองนี้ แรกๆได้ดำเนินอยู่ก่อน
แล้ว ที่จะรายฎคณะนี้กระทำมาเป็น
การถูกต้อง ตามนิยมของเราว่ายังด้วย และ
ด้วยเจตนาดีต่อประเทศไทย อาจประ-
ชาชนแท้ๆ จะทำการกระทำหรือเพียง
ใจน้ำร้ายแม้แต่น้อยก็ไม่ได้”**

วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๑๕

ถึง ผู้รักษาพระครองฝ่ายทหาร

ด้วย ได้ทราบตามสำเนาหนังสือที่ส่งไปปัจจุบันที่มีความประจักษ์ให้ข้าพเจ้ากลับพระนคร เป็นกษัตริย์อยู่
ให้พระธรรมนูญการปักครองแผ่นดิน ข้าพเจ้าเห็นแก่ความเรียบง่ายของ
อาณาประชาราษฎร ไม่อยากให้เสียเลือดเนื้อ กับทั้งเพื่อจัดการโดยละเอียด
ละเอียดไม่ให้ขึ้นชื่อว่า ได้จัดจางเสียหายแก่บ้านเมือง และความจริงข้าพเจ้า
ได้คิดอยู่แล้วที่จะเปลี่ยนแปลงทำนองนี้ คือมีพระเจ้าแผ่นดินปักครองตามพระ
ธรรมนูญ จึงยอมรับที่จะช่วยเป็นตัวเชิด เพื่อให้คุณโครงการตั้งรัฐธรรมนูญให้
เป็นรูปปัจจุบันเปลี่ยนแปลงทั้งพระธรรมนูญโดยละเอียด เพราะว่าถ้าข้าพเจ้าจะ
ไม่ยอมรับเป็นตัวเชิด นานาประเทศคงจะไม่ยอมรับรองรัฐบาลใหม่นี้ ซึ่งจะ
เป็นความลำบากยิ่งขึ้นหากประการ ความจริงข้าพเจ้ามองในเวลาที่กรุง
กันอยู่แล้วว่ามีอาการทุพพลภาพและไม่มีสุขสันติสุขและจะไม่ทันงาน
ไปนานเท่าใดนัก ทั้งไม่มีความประจักษ์มากใหญ่ไฟฟูให้เกินศักดิ์และความ
สามารถ ที่จะช่วยพยุงชาติของเราราให้จริงๆเที่ยมหน้าเข้าบ้าน พุฒามานี้เป็น
ความจริงใจเสมอ

(พระปรมาภิไธย) พระชาธิปัต บ.ร.

ต่อมาในตอนค่ำวันที่ ๒๕
มิถุนายนนั้น พระยาพหลฯ จึงซิญพระยา
นิติศาสตร์ไพศาล อดีศรีชินดีกรกฤษณ์-
ภูภิกษาแห่งกระทรวงมุรธาธาร ซึ่งเคยเป็น
เจ้าหน้าที่พิจารณาตราต้วนร่างกฎหมาย
ก่อนที่พระมหากษัตริย์ทรงพิจารณาในนั้น
ไปร่วมพิจารณา กับคณะราษฎร ๓
คน (พระยาพหลฯ, พระยาทรงฯ, พระยา
ฤทธิฯ) และปรีดี หัวหน้าฝ่ายพล
เรือน เรื่องร่างพระราชกำหนดนิรโทษ
กรรมและร่างพระธรรมนูญการปัก-
ครองแผ่นดินซึ่งปรีดีเป็นผู้ร่างเบื้องต้น
ไว้นั้น เพื่อจะนำไปถวายพระมหา
กษัตริย์ในวันที่ ๒๖ เดือนนั้น ณ วัง
สุโขทัย พระยานิติศาสตร์ฯ ยืนยันว่า
ในหลวงเคยมีพระราชดำริที่จะพระราช
ทานธรรมนูญการปักครองแผ่นดินแต่
ถูกอภิรัฐมนตรีและนายสตีเวนส์ (ที่
ปรึกษาการต่างประเทศ) กับพระยาศรี-
วิศาลา (ปลัดทูลผลลง) ได้คัดค้านไว้

หัวหน้าคณะราษฎรจึงประกาศแก่พระยา นิติศาสตร์ฯ ว่า เป็นที่น่าเสียดายที่ ในหลวงมิได้ประกาศพระราชดำริ ให้ประชาชนทราบ ถ้าคณะกรรมการ ทราบก่อนแล้วก็จะไม่เอาชีวิตมาเสี่ยงใน เรื่องที่จะได้อยู่แล้ว

พระยานิติศาสตร์ฯ ขอให้ ฝ่ายคณะกรรมการล่วงไว้ในอารัมภบท ตามใจความที่ในหลวงทรงรับสั่งใน พระราชหัตถเลขาฉบับ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๗๕ ว่า

อันที่จริงการปักครองด้วยวิธี นี้พระธรรมนูญการปักครองนี้ แรกได้คำริอยู่ก่อนแล้ว ที่คณะ ราษฎรคณะนี้กระทำมาเป็นการถูก ต้องตามนิยมของเราอยู่ด้วย และ ด้วยเจตนาดีต่อประเทศชาติ อาณาประชานแท้ๆ จะทำการกระทำ หรือเพียงเจตนาชั่วร้ายแม้แต่ น้อยก็มิได้

ฝ่ายคณะกรรมการได้กลงตาม ที่พระยานิติศาสตร์ฯ เสนอ (ดูพระราช กำหนดนิรโทษกรรมในราเวปเลี่ยน แบ่งการปักครองแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕)

เมื่อผู้แทนคณะราษฎรได้นำ ร่างพระราชกำหนดดังกล่าวทูลเกล้าฯ ถวายเดี่ยวพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จ พระปักเกล้าฯ ที่วังสุโขทัย เมื่อ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๗๕ นั้น พระองค์ก็ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิ- ไชยพระราชทานทันที

แต่รายละเอียดของพระราช ดำริที่จะพระราชทานธรรมนูญการ ปักครองแผ่นดินนั้น คณะกรรมการเพิ่งทราบ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ จากพระราชกระแสที่พระราช ทานแก่ผู้แทนคณะราษฎร ๕ คนที่มี รับสั่งให้เข้าเฝ้าคือ พระยานโนปกรณ์ฯ, พระยาศรีวิกาลฯ, พระยาปรีชาชลุทธ,

“หัวหน้าคณะราษฎรจึงประกาศแก่พระยา นิติศาสตร์ฯ ว่า เป็นที่น่าเสียดายที่ในหลวง มิได้ประกาศพระราชดำริให้ประชาชน ทราบ ถ้าคณะกรรมการล่วงแล้ว ก็จะ ไม่เอาชีวิตมาเสี่ยงในเรื่องที่จะได้อยู่ แล้ว”

พระยาพหลฯ, หลวงประดิษฐ์ฯ โดย นิจพารยานพิธิ ราชเลขานธิการเป็น ผู้จัดบันทึก

๒. ปรีดี รัฐร่อง พ.ร.บ. เทคนาล เมื่อใด และจัดการอย่างไร

(๑) อาจารย์ประวัติศาสตร์, อาจารย์รัฐศาสตร์, อาจารย์กฎหมายรัฐ- ธรรมนูญ ทราบหรือควรทราบดังต่อไปนี้

๑. กฎหมายเทศบาลนั้นเป็นกฎหมาย ปักครองท้องถิ่น (local administration law) จะนั้นในประเทศไทยรั่งเศสและ อิทธิพลของอารยประเทศซึ่งสอนกฎหมาย และระเบียบทุกชนิดไว้ในวิชาที่เรียกว่า “กฎหมายปักครอง” (droit administratif) มิใช่ในวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ เพราะกฎหมายเทศบาลมิใช่ รัฐธรรมนูญ

๒. กรมร่างกฎหมายก่อนอภิวัฒน์ ๒๕ มิถุนายน นั้น เป็นกรมที่ขึ้นตรงกับ เสนอบดีกรีทวงยุติธรรม โดยมีกรรมการร่างกฎหมายเป็นผู้นั่งค้านบัญชา และมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ คือ เลขานุการ ๑ คน กับผู้ช่วยเลขานุการซึ่งเป็น เจ้าหน้าที่รับคำสั่งจากเสนอبدีและ กรรมการร่างกฎหมาย มิใช่เป็นผู้นั่งค้านบัญชาเสนอبدีและคณะกรรมการ ร่างกฎหมาย

ร่างกฎหมายใด ที่ส่งมา ยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อส่งต่องาม ยังกรมร่างกฎหมายนั้น เสนอบดีเป็นผู้ สั่งให้นำเรื่องได้เข้าระเบียบวาระก่อน และหลัง มิใช่เลขาหรือผู้ช่วยเลขานุ กรมผู้มีอำนาจจัดระเบียบวาระการประชุม ตามความพอใจของตน

๓. ก่อนอภิวัฒน์ ๒๕ มิถุนายน ปรีดีฯ มีคำแนะนำเพียงเป็น “ผู้ช่วยเลขานุการ” อยู่ใต้บังคับบัญชาของ “เลขานุการ” จึง ต่างกับที่บางคนโฆษณาให้เป็นสิ่นศักดิ์ ประพฤติพิเคราะห์เมืองราชการ โดยผู้น้อย ที่มีอำนาจทำงานชั้นหน้าผู้ใหญ่ได้ซึ่ง เสียวินัยข้าราชการ

๔. กระทรวงมหาดไทยเป็นฝ่ายที่ส่ง ร่าง พ.ร.บ. เทคนาลยังกระทรวงยุติ- ธรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ปรีดีฯ ในฐานะ ผู้ช่วยเลขานุการกรมร่างกฎหมาย ทราบว่าเมื่อว่า ๒๖ มิถุนายน พ.ร.บ. เทคนาลส่งต่อ มาจากลังการร่างกฎหมาย แต่กฎหมาย ที่ถูกค้างอยู่ที่กรมร่างกฎหมายมีมาก มากหลายฉบับ เสนอบดีจึงเป็นผู้กำหนด ให้นำฉบับใดพิจารณา ก่อนและหลัง โดย เนื่องจาก ๑. พระยาพหลฯ นั้นเกิดปัญหา เนื่องจากกรมนั้นเทวะวงศ์โรหิทฯ ได้ทรงมีความเห็นคัดค้านไว้ตาม หนังสือที่ ก.๔๖/๑๙,๕๒๑ ถึงราชเลขานุการขอให้นำความกราบบังคมทูล มีความตอนหนึ่งดังต่อไปนี้

“ความเห็นของพระทรงต่างๆ ประเทศที่จะคัดค้านหลักการมาทางแห่งในร่างพระราชนับถุญคิมจันน์กือ เทศบาลที่จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยพระราชบัญญัตินั้นมีสถานศรีชั่วบุคคลที่พำนักอยู่ในเขตนั้นๆ เลือกตั้งขึ้นเป็นผู้ควบคุม และไม่มีบทบังคับจำกัดสิทธิในการเลือกหรือเป็นเทคโนโลยีให้แก่พะคนพื้นเมือง ไม่ว่าบุคคลใดสักแต่一人ได้ตั้งกฎมิคำนาอยู่ในกรุงสยาม ในน้อยกว่า ๑๕ ปี และมีทรัพย์อันมีค่าเที่ยงเก็บจังกอบของเทศบาลได้ ฯลฯ ตามความในมาตรา ๑๕ และ ๒๐ แล้ว เป็นผู้เลือกและเป็นเทคโนโลยีได้ทั้งนั้น หลักการนี้ประเทศที่เป็นเอกสารข้อบ่อมในใช้กันเลย ทั้งเป็นภัยแก่กรุงสยามโดยเฉพาะ ด้วยสิทธิทางการเมืองนั้นรัฐบาลย่อมไม่ให้แก่ใครนอกรากคนพื้นเมืองในกรุงสยามตามจังหวัดและเมืองมีบุคคลที่เป็นคนจีนอยู่เป็นจำนวนมาก และในจำนวนนั้นคงจะมีเจ้าหนาที่ที่จะเป็นผู้เลือกและเป็นเทคโนโลยีได้ ตามเกณฑ์ที่มีทรัพย์ และมีภูมิลำเนาในกรุงสยามไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี ตามบทบังคับในมาตรา ๑๕ และ ๒๐ แห่งร่างพระราชบัญญัติ ผลที่จะได้รับก็คืออนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งมีความส่วนภักดีต่อประเทศไทยมานี้อ่อน化ใจให้ญี่นกิจการของเทศบาลกรุงสยาม บางแห่งอาจมีจำนวนควรคุณกิจการเทศบาลลดลงสมบูรณ์ เนื่องกับที่ผ่านมาอยู่ก็เป็นทัน ซึ่งมีคนต่างด้าวตั้งภูมิลำเนาอยู่เป็นจำนวนมาก ในปรัชญาบันนี้ จึงมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงสยามเป็นจำนวนมาก ทั้งจำนวนทางเศรษฐกิจก็อยู่ในมือเขาเกื้อหนี้ทั้งหมดแล้ว จะฉันนั้นล้าฝ่ายเราจะออกพระราชบัญญัติตามหลักการที่กล่าวข้างบนนั้นก็เท่ากับเราให้อ่อน化ใจในการเมืองแก่เจันด้วย

ເທົ່າກໍທະກຽງກວດຕ່າງປະເທດ
ອານຸມັດນ້ອຍຮ້າຍທີ່ບໍ່ມີຄູາ
ໃຫ້ຄົນຕ່າງດ້ວຍແລະຄົນພື້ນເນື່ອມີສິຫຼິບໃນ
ກວດຕ່າງປະເທດ

ขั้น เช่นกับ ส่องคง พม่า สิงคโปร์ เชียร์
ไช และมนต์รา เป็นต้น แต่ถ้าหากจะการ
ของเมืองเหล่านี้พิจารณาที่เป็นอยู่ในกรุง
สยามเป็นอันมาก"

๕. สมัยก่อนอกวิภัณ์ ๒๔ มีถุนายน
นั้น สยามถูกผู้คนดชาติกรีกวรรณย์
หลายประเทศในการต้องเจ้าที่ปรึญา
มาประจำทำงาน และโดยเฉพาะการร่าง
ประมวลกฎหมายและกฎหมายสำคัญที่
จะใช้บังคับคนต่างด้าวด้วยนั้น จะต้อง
ให้ประเทศที่มีอำนาจพิเศษทางศาล
ทราบไว้ และแก่ไขข้อหัวงดิจให้เป็น
ที่พอใจของเขา เขาจึงจะใช้กฎหมาย
ไทยนั้น ๆ ต่อศาลกงสุลของเขาได้
 เพราะฉะนั้นรัฐบาลสยามจึงต้องเจ้า
ชาวฝรั่งเศสหลายคนเป็นที่ปรึญาใน
การร่างกฎหมาย

การพิจารณาร่างกฎหมายเดี๋ย
จะฉบับยุ่งยากมาก เพราะที่ปรึกษา
ชาวฟรั่งเศสก็ไม่รู้ภาษาไทยแต่รู้ภาษา

อังกฤษ ส่วนกรรมการฝ่ายไทยชั้นผู้
ใหญ่ เวลาหนึ่งก็รู้ภาษาอังกฤษแต่ไม่รู้
ภาษาฝรั่งเศส จะนั่งร่างกฎหมายที่เป็น
ภาษาไทยส่งมาถึงกรมร่างกฎหมายนั้น
กรมร่างกฎหมายก็ต้องแปลเป็นภาษา
อังกฤษ เพื่อให้ฝ่ายฝรั่งเศสและฝ่าย
ไทยพิจารณาได้ การพิจารณาที่ทำกัน
อย่างละเอียด ๓ วาระ ภาษาอังกฤษ
เสร็จแล้วจึงแปลฉบับภาษาอังกฤษ
ที่ตกลงเป็นวาระสุดท้ายนั้นเป็นภาษา
ไทย และฝ่ายไทยตรวจสอบฉบับภาษาไทย
อีก ๓ วาระ จึงต้องประสนปัญหาเกี่ยวกับ
กับการคิดศัพท์เทคนิคในทางกฎหมาย
ขึ้นใหม่อีกหลายศัพท์ จึงไม่อาจทำ
อย่างลวก ๆ หรือสุกເโอເພາກິນ บาง
ศัพท์ก็ต้องไปขอให้พระผู้ใหญ่ที่มีความ
รู้ภาษาบาลีและอังกฤษช่วยคิดค้นให้
รู้ว่า “เป็น” อะไร

(๒) การท่องเที่ยวและการณรงค์

พ.ร.บ. เทศบาล ปราการามสำเนา
จดหมายของเสนอตีมติธรรม ๒ ฉบับ
ดังต่อไปนี้

๔๓๖
กรมราชเลขานิการ
วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๒๖
รัชปี ๒๕๗๒

ก๊ะ๐/๙๗๗

กระทรวงบุคลากร

วันที่ ๑๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๖

เรียนมาตราสหภาพเจ้าพระยามหิดล รายเลขาธิการ

คำแนะนำที่ ๔๔/๒๕๒๖ ลงวันที่ ๑๙ เดือนนี้ ขอทราบว่ากรณีว่างกฎหมายได้ดำเนินการพิจารณาตรวจสอบทำบันทึกความเห็นในส่วนหลักการแห่งพระราชบัญญัติเทศบาลไปได้เพียงใดนั้น ได้วันที่รวมแล้ว

เรื่องนี้ กรมว่างกฎหมายได้รับร่างพระราชบัญญัติเทศบาล จะมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษจากกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๖ และได้นำเสนอกระทรวงการกรุงร่วงกฎหมายแล้วแต่เดือนที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๖ เวลาในการนัดหมายจะดำเนินการพิจารณาเรื่องที่นี้เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๖

อนึ่งเนื่องแต่ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมว่างกฎหมายพิจารณาที่นี้เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ จึงได้ขอให้กระทรวงการต่างประเทศช่วยจัดทำบทกฎหมายญี่ปุ่นเพื่อประกอบการพิจารณา กระทรวงการต่างประเทศได้แจ้งมาโดยที่ ๗. ๑๙/๒๕๒๖ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ ว่า กฎหมายในเรื่องนี้มีแต่เป็นภาษาญี่ปุ่น ถ้าจะจัดการแปลออกเป็นภาษาต่างประเทศจะกินเวลาประมาณ ๕ เดือน ข้าพเจ้าได้ตอบกลับไปในเรื่องคำแปลนี้แล้ว

ความมั่นคงแล้วแต่จะโปรด

เสนอ_name_ ด้วย
กระทรวงบุคลากร

(3) มีผู้ประกาศจาก “พิริโอตตปปะ” ได้บันดาลเรื่องว่าปรีดีฯ รู้ว่ารัฐบาลส่งร่าง พ.ร.บ. เทศบาล มา ยังกรมว่างกฎหมายแต่ปรีดีฯ ปิดบังผู้ก่อ การฯ ไว้มิให้รู้ เพราะเกรงว่าถ้าผู้ก่อ การฯ ค่อนอนรู้จะพอใช้กฎหมายนั้น แล้วไม่ร่วมเปลี่ยนแปลงการปกครอง

ปรีดีฯ ขออ้างหลักฐานว่าปรีดีฯ ไม่มีทางปิดบังเรื่อง พ.ร.บ. เทศบาลนั้น เพราะเป็นเรื่องปิดเผยที่คนไทย จำนวนไม่น้อยรู้ แม้หนังสือพิมพ์รายวัน เช่น บางกอกการเมือง ฉบับ 26 พฤษภาคม ๒๔๗๔ ก็ลงพิมพ์ข้างหน้าอยู่แล้ว ดังต่อไปนี้

“ถ้าใช้เทศบาล ไม่รัฐบาลก็ผลเมือง จะดี

จึงลือกันหนาหูว่าเทศบาลออก ไม่ได้ แน่

เกี่ยวด้วยเศรษฐกิจตกต่ำและ กำลังพลเมืองที่จะเสียภาษี

ตามที่เราได้นำมาลงแล้วถึงเรื่องร่างพระราชบัญญัติเทศบาล ซึ่งผู้แทนของ เราก็ได้เรียนความพระราชบัญญัติเทศบาล ปลัดศูล ลดลงกระทรวงมหาดไทย และได้คำจาก เลขาธิการของพระราชบัญญัติเทศบาล กระทรวงมหาดไทย ให้สั่งไปยังกรมราชเลขานิการทูลเกล้าฯ

ความเพื่อทรงพระราชนิจฉัยต่อไปนาน แล้ว และซึ่งพ่อเราทำลงพิมพ์ รุ่งขึ้นก็ได้ รับจดหมายว่าความนั้นคือตัวเคลื่อน คือ เลขาธิการพระยาธรรมนูญกุลได้นอก บ้านเพียงว่าได้ส่งพน กระทรวงมหาดไทย ไปแล้วนั้น

เรามีความยินดีที่จะยืนยันข่าว เรื่องนี้ของเรารอีกครั้งหนึ่งว่า ร่างพระราชบัญญัติเทศบาลนี้กระทรวงมหาดไทยได้ สั่งไปยังกรมราชเลขานิการ (ซึ่งเปลี่ยน ฐานะน้ำเป็นกระทรวงมูลชาธารแล้ว) เป็นเวลาสามหน้ากันมาแล้ว และกรมราช เลขาธิการได้นำทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรง ราชบัญชีฉับแฉ้ว ต่อมาได้โปรดเกล้าฯ ให้ สั่งร่างไปยังกรมว่างกฎหมายเพื่อพิจารณา ให้ขึ้นเคียงหลักกฎหมายชนิดนี้ซึ่งมีอยู่ นานประเทศชั้นหนึ่งก่อน

เราได้ทราบว่า กรมว่างกฎหมาย ได้ตัวร่วมร่างเทศบาลเรียบร้อยและ ได้ส่งกลับคืนไปยังกระทรวงมูลชาธารประ นามสักเดือนหนึ่ง ได้แล้ว แต่ต่อจากนั้น จะไปอยู่ที่ใดบ้างยังเงียบอยู่

อย่างไรก็ต้องมีข่าวลือกันหนาหู เห็นที่ว่าอย่างไรเดียพระราชบัญญัติเทศบาลจะออกไม่ได้เป็นอันขาด ในระหว่าง ความยุ่งยากทางเศรษฐกิจนี้ เพราะรายได้จากผู้เสียภาษีแก่เทศบาลจะจะกระทบ กระทบกัน ไปถึงรัฐบาลอย่างน่าวิตก ที่เดียว”

ทั้งนี้แสดงว่าประชาชนไทย และหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ไม่พอใจ พ.ร.บ. เทศบาลตามที่รัฐบาลส่งมาให้กับ ร่างกฎหมายพิจารณาเป็นกฎหมายที่ จะเก็บภาษีรายภูมิให้หนักขึ้น

3. ผู้แทนรายภูมิครุฑ์แรกเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2475 จำนวน 70 คนนั้น มีเพียง 33 คนซึ่งเป็นส่วนข้างน้อยที่เป็นผู้ก่อการฯ หรือสมาชิกคณะราษฎร ส่วนอีก 37 คน มิใช่ผู้ก่อการฯ หรือสมาชิกคณะราษฎร

3.1 อาจารย์ประวัติศาสตร์, อาจารย์รัฐศาสตร์, อาจารย์กฎหมายรัฐธรรมนูญ ย่อมรู้หรือควรรู้และแจ้งความจริงให้นักศึกษาทราบแล้วว่า ผู้แทนรายภูมิครุฑ์แรกเมื่อ 28 มิถุนายน 2475 ซึ่งมีจำนวน 70 คนนั้น มีเพียง 33 คนซึ่งเป็นส่วนข้างน้อยที่เป็นผู้ก่อการฯ หรือสมาชิกคณะราษฎรคือ

1. พระยาพหลฯ ผู้ช่วยเร�หารบก สำเร็จวิชาโรงเรียนนายร้อยทหารบกสยามและเยอรมัน สมัยพระเจ้าไกเซอร์ วิลเดิมที่ 2

2. พระยาทรงสุรเดชา สำเร็จโรงเรียนนายร้อยทหารบกสยามและเยอรมัน สมัยพระเจ้าไกเซอร์วิลเดิมที่ 2 อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาทหารโรงเรียนนายร้อยทหารบก

3. พระยาฤทธิอัคเนย์ ผู้บังคับการกรมทหารปืนใหญ่ที่ 1 รักษาระองค์

4. พระประศาสน์พิทัยยุทธ สำเร็จโรงเรียนนายร้อยทหารบกสยามและโรงเรียนทหารบกสวิสดฯ นายทหารฝ่ายเสนาธิการ

5. หลวงพินุ良心 สำเร็จวิชาโรงเรียนนายร้อยทหารบกและโรงเรียนเสนาธิการสยาม และโรงเรียนทหารปืนใหญ่ฝรั่งเศส

6. หลวงประดิษฐ์มนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์)

7. หลวงสินธุสังครามชัย สำเร็จวิชาโรงเรียนนายรือสยามและเดنمาร์ก อาจารย์โรงเรียนนายรือสยาม

8. หลวงนฤเบศร์มนิตย์ อดีศกรุ่งเรียนราชวิทยาลัย

9. หลวงศุภชลาศัย สำเร็จโรงเรียนนายรือและโรงเรียนนายทหารเรือ และนายทหารฝ่ายยุทธการ

10. หลวงธำรงฯ สำเร็จโรงเรียนนายรือและนายทหารเรือ และ เนติบัณฑิต

11. หลวงสุนทรเทพหัสดิน สำเร็จวิชาวิศวกรรมโยธาอังกฤษ

12. หลวงเดชาติวงศ์ วรัวตี สำเร็จวิชาวิศวกรรมอังกฤษ

13. หลวงอรรถสารประสิทธิ์ เนติบัณฑิตสยาม

14. หลวงอรรถกิตติกำจار เนติบัณฑิตสยาม

15. หลวงชนาญนิติเกษตร เนติบัณฑิตสยาม

16. หลวงโกวิทอกภัวยวงศ์ สำเร็จวิชาช่างวิศวกรรมฝรั่งเศส

17. นายตัว พานุกรม คุณภูบัณฑิตวิทยาศาสตร์ สวิสดฯ

18. นายประจวน บุนนาค คุณภูบัณฑิตวิทยาศาสตร์ สวิสดฯ

19. ม.ล. อุดม สนิทวงศ์ สำเร็จวิศวกรรมช่างกล สวิสดฯ

20. นายประยูร ภรณ์มนตรี นายทหารกองหนุน เคยศึกษา

โรงเรียนรัฐศาสตร์ ประเภทฝรั่งเศส

21. นายทวี บุณยเกตุ สำเร็จวิชาเคมี อังกฤษ

22. นายจรุญ สืบแสง สำเร็จวิชาเคมี ประเภทฟิลิปปินส์

23. นายชุดห์ ปิ่นพาณนท์ นักเรียนกฎหมายและนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท
24. นายวิลาส โอดสถานนท์ สำเร็จวิชาเกษตร ประเทคโนโลยี
25. นายแนบ พหลโยธิน เนติบัณฑิตอังกฤษ
26. นายดิเรก ขัยนาม เนติบัณฑิตสยาม
27. นายวิเชียร สุวรรณพัสด์ เนติบัณฑิตสยาม
28. นายยอด สมานนท์ เนติบัณฑิตสยาม
29. นายสงวน ตุลารักษ์ เนติบัณฑิตสยาม
30. นายชิน วีระไวยะ เนติบัณฑิตสยาม
31. นายทรงวน ทองประเสริฐ เนติบัณฑิตสยาม
32. นายสวัสดิ์ โสตถิรัตน์ สำเร็จวิชาคอมพิวเตอร์ ประเทศออสเตรเลีย
33. นายบรรจง ศรีจุรูญ ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยไฮโรมัน

3.2 ผู้แทนรายภูมิรุ่นแรก 37 คน ที่มิใช่ผู้ก่อการฯ หรือสมาชิกคณะกรรมการภูมิรุ่นแรก

1. เจ้าพระยาวงศ์ประพันธ์ นามเดิม “ม.ร.ว.สะท้าน สนิทวงศ์” อคีตเสนาธิการทหารบก, อคีตเสนาบดีกรมตราธิการ, และอคีตเสนาบดีคณานุกร, ซึ่งเป็น “พระอัยกา”(ตา) ของสมเด็จพระบรมราชินีนาถสิริกิติ์
2. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี นามเดิม “สนั่น เทพหัสดิน”, สำเร็จครุศาสตร์จากอังกฤษ, อคีตเสนาบดีธรรมการ
3. เจ้าพระยาพิชัยณรงค์ นามเดิม “ดัน บุนนาค” อคีตอธิบดีศาลฎีกา, อคีตเสนาบดียุติธรรม
4. พระยาเทพวิชูรา นามเดิม “บุญช่วย วนิกรกุล” เนติบัณฑิตอังกฤษขั้นที่ 1, อธิบดีศาลฎีกา
5. พระยามโนปกรณ์ฯ นามเดิม “ก้อน หุตสิงห์”, เนติบัณฑิตอังกฤษ, อธิบดีศาลอุทธรณ์
6. พระยามานวราชเสวี นามเดิม “ปลด ณ สงขลา”, เนติบัณฑิตอังกฤษ, อธิบดีกรมอัยการ
7. พระยาศรีวิสารวาจา นามเดิม “เทียนเลียง อุนตรະกุล” B.A.,LLB.(Oxford), ปลัดทูลฉลองกระทรวงการต่างประเทศ
8. พระยาไชยยศสมบัติ A.C.A. อังกฤษ, อธิบดีกรมบัญชีกลาง
9. พระยานิติศาตร์ไพศาล นามเดิม “วัน จามรمان” เนติบัณฑิตสยามและอังกฤษ, อคีตอธิบดีกรมกฤษฎีกากำกับกระทรวงมุรธาธร, อธิบดีศาลอาญา
10. พระยามนธาตุราษฎรฯ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
11. พระยาอินทร์วิชิต
12. พระยาประเสริฐสังคม ปลัดทูลฉลองกระทรวงกลาโหม

“จะนั้น จึงไม่ควรที่ท่านผู้ได้จะกล่าวว่าชักจูง ให้เข้าใจผิดว่า คณะราษฎรayers ราช สมบติของพระบาทสมเด็จพระปกาเกล้าฯ มาเป็นของพวกคณะราษฎร”

13. พระยาปรีชาชลยุทธ ผู้บัญชาการกองเรือรบ
14. พระยาปรีชาโนศาสน์ ผู้บัญชาการวชิราฐวิทยาลัย
15. พระยาอุทุมพร ผู้บัญชาการวชิราฐวิทยาลัย
16. พระยาอุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์ นามเดิม “ม.ร.ว. ประยูร อิศรพงศ์” ผู้ตรวจการกระทรวงหาดใหญ่
17. พระยาวิชัยราชสุമนตร์ กรรมการศาลฎีกา
18. พระยาปรีดีวนกุเบศร์ อธิคที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงวัง
19. พระยานุรักษ์ดุจกิจ ผู้บังคับการตำรวจนครบาลเหนือ อธิบดี กรมตำรวจนครบาล
20. พระยาอนุมานราชธน นามเดิม “ยง เสถียรโกเศส”
21. พระยาประมวลัญชิราพุต อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดเบญจมบันพิตร
22. พระประพิณพนยุทธ
23. พระเรียมวิชัยพากย์ คุณภรรยาอัคຍาศาสตร์ ประเทศฝรั่งเศส
24. พระสุธรรมวนิจฉัย อธิคที่พิพากษากฎอุทธรณ์
25. หลวงแสงนิติศาสตร์ อาจารย์โรงเรียนนายร้อยตำรวจนครบาล
26. พระวุฒิศาสตร์เนติญาณ เนติบัณฑิตอังกฤษ, ผู้พิพากษาศาลต่างประเทศ
27. หลวงลินดาโยธารักษ์
28. หลวงคหกรรมนดี สำเร็จวิชารัฐศาสตร์จากปารีส
29. หลวงเดชสหกรณ์ นามเดิม “ม.ส. เดช สนิทวงศ์” เศรษฐศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
30. หลวงคำริอิศรานุวรรด A.C.A. อังกฤษ
31. หลวงบรรณกรโกวิท เนติบัณฑิต
32. หลวงอกริมย์โกคากร สำเร็จวิชาการคลังจากอังกฤษ
33. นายมนิติ วสุวัต เจ้าของหนังสือพิมพ์ศรีกรุง
34. นายจรุญ ณ บางช้าง เนติบัณฑิต, ผู้ก่อการ ร.ศ. 130
35. นายเนตร พุนวิชณ์ ผู้ก่อการ ร.ศ. 130
36. นายมังกร สามเสน ทนายความ
37. นายชุ่นไช คุตระกูล พ่อค้า

3.3 อาจารย์ประวัติ-
ศาสตร์, อาจารย์รัฐศาสตร์และ
อาจารย์กฎหมายรัฐธรรมนูญ
จึงทราบแล้วหรือควรทราบ
จากรายงานการประชุมสภาพผู้
แทนรายฎรปี 2475 ครั้งที่
1 หน้า 7 มีความดังต่อไปนี้

“หัวหน้าคณะราษฎรมอบงาน
การปกครองให้แก่สภาผู้แทนราษฎร วัน
ที่ 28 มิถุนายน นายพันเอก พระยาพหล
พลพูนเสน่ห์ หัวหน้าคณะราษฎรและผู้
รักษาพระองค์ฝ่ายทหาร ได้กล่าวมอบ
งานการปกครองแผ่นดินที่คณะราษฎร
ได้ยึดไว้ให้แก่สภาผู้แทนราษฎรใน
ที่ประชุมสภาพผู้แทนราษฎร”
ขอให้ท่านที่โปรดณาสัจจะโปรดสังเกต
ไว้ด้วยว่า

ก. ในบรรดาผู้แทนราษฎร
33 คน ที่เป็นผู้ก่อการฯ หรือสมาชิก
คณะราษฎรนั้น ก็มีสมาชิกแห่งราชวงศ์
จักรี 3 ท่าน คือ 1. หลวงสุนทร
เทพหัสดิน 2. หลวงเดชาดิวงศ์รา
วัฒน์ 3. หม่อมหลวงอุดม สนิทวงศ์
ซึ่งเป็นพระปิตุลา (ลุง) ของสมเด็จพระ
บรมราชินีนาถศรีสิริกิติ์

ข. ส่วนผู้แทนราษฎรอีก
37 คน ที่มิใช่ผู้ก่อการฯ หรือสมาชิก
คณะราษฎรนั้น ก็มีสมาชิกที่เป็นราชะรະ
กุลและราชินินกุลแห่งพระราชวงศ์จักรี
5 ท่าน คือ 1. เจ้าพระยาวงศานุประ-
พักษ์ 2. เจ้าพระยารัมศักดิ์มนตรี 3.
เจ้าพระยาพิชัยญาติ 4. พระยาอุดม-
พงศ์เพ็ญสวัสดิ์ 5. หลวงคำริอิศรานุ-
วรรด

จะนั้น จึงไม่ควรที่ท่านผู้ได้
จะกล่าวว่าชักจูงให้เข้าใจผิดว่า คณะ
ราษฎรayers ชิงราชสมบติของพระ
บาทสมเด็จพระปกาเกล้าฯ มาเป็นของ
พวกคณะราษฎร